

SITA

EEN CYCLUS VAN INTER-
ASTERAAL NATURALISME

DOOR

J. K. RENSBURG

UITGAVE
WEEKBLAD DE KUNST
AMSTERDAM

SITA

EEN CYCLUS VAN INTER- ASTERAAL NATURALISME

DOOR

J. K. RENSBURG

UITGAVE
WEEKBLAD DE KUNST
AMSTERDAM

**„Sita, een Cyclus van Inter-
asteraal Naturalisme” verscheen
het eerst in no. 239 en no. 240
van het Weekblad De Kunst.**

INLEIDING.

Onder Inter-Asteraal Naturalisme moet men verstaan die nieuwe richting in de Literatuur, die niet alleen de Aarde maar ook den Hemel weergeeft, niet meer naar antieke of middeleeuwse voorstellingen en begrippen, tenzij als historische stof, maar naar de gegevens der Natuurwetenschap: realistisch, symbolisch, impressionistisch, mystiek, al naar de kunstenaar dit wenst.

Door Zola en zijn leerlingen en door de socialistische auteurs, wier werk aansluit bij de Burgerlijke School van Médan, werd alleen de Aard-Bol beschreven. De grote leemte in die richting, een der voornaamste oorzaken, dat de moderne Kunst in grootheid van opvatting en in wijding nog altijd achter staat bij de middeleeuwse en de antieke, is: dat niet wordt weergegeven de Hemel en wel zoals wij dien kennen door de exacte Wetenschap, vooral van den jongsten tijd, bijvoorbeeld door de studies en kaarten der planeet Mars van Percival Lowell. Uit die nieuwere beschouwing van de sterren en de daaruit voortkomende ontwikkeling van een neuen Godsdienst — veel beter: Godendienst — volgt een andere beschouwing van de ouden, van het oude Koningschap, den ouden Adelen de grondvesting ener nieuwe Monarchie en Ridderschap. Tegenover dat jongere Witte Socialisme en Inter-Asteraal Naturalisme is de Rode Genius der Internationale, de Rode Muze der Marxistische auteurs nog half bourgeois.

Sinds vier Ewen teert de Kunst nog maar altijd op de fantastery, in Europa ontleend aan het Stelsel van Ptolemaeus en andere theologise en metaphysise beschouwingen van den Kosmos. Daar moet ééns een einde aan komen en dat zál nu gebeuren niet, omdat deze of gene moderne auteur dat zo graag wil, maar omdat de nieuwere, kapitalistise productiewijze o.m. vooral door de Marconigrafie reeds een nieuwere, socialistise denkwijze dan de Marxistise kweekt, die onverbiddelik niet alleen ons verstand maar ook ons gevoelen, geloven en verbeelden in die richting dwingt. Er is geen ontkomen aan noch in verzen, noch in romans, noch op het tooneel. De griekse Mythologie was echt voor de Grieken, die aan de goden van den Olympus werkelijk geloofden, de christelike Hemel was waar voor de Middenewers, die het bestaan van engelen voor onomstotelik hielden, maar al wat na die tijden van helleense goden en christelike engelen gefantaseerd is, werd hoe langer hoe meer barok, half-slachting, duf van veroudering, want wij geloven daar niet meer aan!

Ik breek hier totaal met alle overgeleverde verering van het Oneindige als God, of dat Jehovah, Allah, Brahma, Jupiter of duits-filosofiese Wereld-Geest mag heten, daar voor mij het Ewige als begrip reeds in zulk een mate van al zijn bovennatuurlik- en bovenmenselikheid is ontdaan, dat dit voor mij alle goddelik karakter verloren heeft en omdat het in zijn hoedanigheid van te zijn: de tegenstelling aller eindigheden, niets anders is dan de bewusteloos, mechanies bewegende Chaos.

Ik breek hier totaal met alle hemel-voorstellingen

en Gods- en godenbegrippen van joodse, christelike, boeddhistise of griekse afkomst en wat dies meer zij en ga uit van een goden-begrip en hemel-voorstellingen, gegrond op telescopise waarneming en fotografie — en ook al is het niet in deze legende — op waarneming door het tweede gezicht en gehoor.

Gelijk ik den Graal, ontdaan van het Bloed van Christus, van de Gratie Gods, maar getooid met de witte Roos, radikaal in Lohengrin en Koningschap stelde tegenover het traditioneel-kerkelijke en histories-artistieke van:

Wetsrol, Kruis, Hadsjad el Aswar,¹⁾ Lotusbloem en Spiegel,

tegenover vijf hoofd-symbolen van de vijf middeleeuwse godsdiensten.

Judaïsme, Christendom, Islam, Boeddhisme en Shintoïsme,

als een der hoofdsymbolen van het komende Messianisme, van den nieuwen Godsdienst der Rede, — gelijk ik daarin tegenover Tsarisme en Bourgeois-Monarchie, Driekleurige, Rode Republiek en Anarchie stel het Keur-Keizerrijk van de Verenigde Staten der Aarde, — zo plaats ik hier en tegenover de voor-vaderlike hemel-ficties en tegenover de beschrijving van de aarde allèen door burgerlike en sociaal-democratische atheïsten:

die van onzen Zonne-Archipel en van het zichtbaar Heelal naar de gegevens van de Astronomie, de weer herleefde Astrologie, de Geologie, de Natuurlike Historie en van alle moderne Wetenschap binnen menselijk bereik.

De Steen in de Kaāba te Mekka.

Om die nieuwe verbeeldingen van andere werelden en van onze planeet in vroegere, geologische tijdperken en het tegenwoordige kunstvorm te geven, liet ik dit werk aansluiten bij het darwinistische van Zola. Want het is sterk ontstaan onder den invloed van *La Faute de l'Abbé Mouret*. Verder heb ik mij gericht tot Homerus en tot Dante; het laatste blijkt onder meer uit de wijze van de tijdbepaling op verschillende punten van den Aard-Bol tegelijk, die met de zijne overeenkomt. Alleen staat bij hem onze globe stil volgens het stelsel van Ptolemaeus.

Eerst het verschijnen van *De Duwkracht* van A. A. C. Belinfante, die in zijn theorie het bestaan ontkent van de z.g. aantrekkingskracht en daarvoor in de plaats stelt: aetherdruk van boven af, die hiermee de heele Natuurwetenschap onderste boven keert en dus indirect de hele Samenleving, deed die nieuwe richting bij mij rijpen. De beschouwing van den Zondvloed, van het noorderlicht, van het ontstaan van ons Zonnestelsel is in deze verzen daaraan ontleend (p. 61—72). Deze is voor een groot deel in strijd met die van Kant en Laplace, die er nog altijd bij uitgingen van de hypothese van het bestaan der aantrekkingskracht. Die hypothese is voor Newton zelf hoofdzakelijk geweest een werk-hypothese. En deze hypothese, die tal van natuurverschijnselen zou moeten verklaren, staat thans in de natuurwetenschappelijke wereld al te waggelen en is behalve door Belinfante ook al geheel verworpen door Newtest (Hans Goldzier), o.a. in zijn werkje: *Es gibt keine Gravitation* en door anderen. Evenzo ontnam ik

aan Belinfante's werk (p. 144—146) de stelling — hier verwerkt in dichtvorm — van het bestaan van stoffelijke, bovenmenselijke wezens, die zich als wij en de dieren voeden, voortplanten en sterven in hoger ontwikkelde werelden dan de onze en als wij en de dieren uit lagere wezens zijn voortgekomen, dus stoffelijke Goden en Godinnen, die hun besluiten en hun kennis in het bijzonder aan helderziende mensen openbaren door inter-asterale telepathie d.w.z. door marconigraphie van organen aard, direct van hun naar ons zenuwstelsel. In hoever hierin en in meer mijn denkwijze van die van Belinfante verschilt, doet hier niet ter zake.

Voor mij is dus het goddelijke een oneindig aantal van stoffelijke, bovenmenselijke wezens in tegenstelling met de onsterfelijken der Grieken uit het Tijdperk der Mens-Vergoding en met de Drie-Eenheid en de ascetische Engelen der Christenen uit het Tijdperk der God-Vermensing. Deze bepaling van die godsdienst-vormen vond ik in dezelfde woorden later terug bij Max Stirner, den auteur van *Der Einzige und sein Eigentum*. Evenzoo heb ik gebroken met de abstracte Oneindigheids-Vergoding van de Hebreëen en de Mahomedanen, van Jehovah, wiens bestaan als onstoffelijk Heelal-Geest of hoe ook, ik absoluut ontken.

* Waar ik in mijn *Lohengrin* van Godheid sprak, bedoelde ik in tegenstelling met Mensheid een verzamelbegrip overeenkomstig de oorspronkelijke betekenis van het Hebreewse Elohim: Goden, maar niet aan die betekenis gelijk. Ik moest destijds het begrip: Goden achter het woord: Godheid

maskeeren, omdat ik De Duwkracht van Belinfante al met hem zelf geheel had doorgewerkt, maar het boek was nog niet uitgegeven en al was het Godenbegrip daaruit niet alleen afkomstig — dit vind men o.m. ook in de werken van Camille Flammarion terug — wel dat van den Godsdienst door inter-asterale telepathie. Daarom was ik tot Mei 1905, toen het bij Van Dijk en Allan te Westzaan verscheen, gedwongen tot het vaag spreken van Godheid of als in Koningschap van een mystieke, goddelijke Macht.

Daar het karakter van den Godsdienst voor een zeer groot deel een reflex is van de economise verhoudingen, van de produksie-wijze, was het Christendom er een van landbouwers, vissers en herders, gelijk o.m. al blijkt uit de gelijkenissen in het N. Testament, ook de antieke, Joodse, maar die werd er in de Middenewen een van kooplieden met een internationalen, abstracten God.

Daar nu onze Maatschappij van een handelswereld een industriele en wetenschappelijke word, moet ook de godsdienst dus een industrieel en wetenschappelijk karakter aannemen en word die electrotechnies, organise Marconigrafie van Ster tot Ster.

Daar de mechanise radio-telegrafie alom word toegepast, de mechanise radio-telefonie en tele-fotografie in hun eerste stadium van ontwikkeling verkeer en de organise marconigrafie of telepathie tussen mensen en mensen en tusschen mensen en goden niet meer ontkend worden kan, terwijl bovendien nog andere feiten er in elk geval op wijzen, dat

de ontwikkeling onze Soort als die van alle lagere en hogere in laatste instantie mechanies is, maar van onze Soort zeer waarschijnlijk tevens geschied naar een bepaald godenplan,* moet, door de steeds algemener en veelzijdiger toepassing der mechanise marconigrafie, de organise en inter-asterale als nieuwe Godendienst zegevieren over onze gehele planeet.

Zolang er godsdienst op Aarde bestaan heeft in den strengsten zin van: „verbinding met goden” was het nooit anders dan inter-asterale telepathie, maar bij gebrek aan een logies godenbegrip, bij een zeer primaire natuurkennis kon men zich nooit een helderdenkbeeld vormen van een verschijnsel, dat als „openbaring” bij de bovennatuurliken werd ingedeeld, te meer omdat er op lager plan: nationaal noch internationaal, electro-telegrafise verbindingen bestonden. Gedachtenwisseling op afstanden — behalve in dromen door telepathie — had^{te} als regel in de Middenewen en daarvoor: per schip, te paard of te voet plaats door middel van brieven — voor wie lezen en schrijven kon! Ook gebeurde het tot op zekere afstanden vaak door vuur-signalen.

Gelijk in de XIXe Eew de kloof tussen dit soort post-verkeer en de organise telepathie tussen mensen en mensen is overbrugd door de mechanise marconigrafie en sinds 1901 van vasteland tot vasteland om de aarde, word in de XXe Eew de scheiding opgeheven van dit soort correspondentie rondom onze planeet en de organise telepathie tussen mensen en goden door de mechanise, draadloze telegrafie van wereld tot wereld in onzen Zonne-Archipel.

* Allicht ook van andere soorten.

Op die wijze ontwikkelt zich uit de Kunst, de Wetenschap en de Industrie die nieuwe godsdienst, die Saint-Simon hieruit al voortkomen zag, al wist hij niet precies, hoe het zou gebeuren.

Met de verovering door de Wetenschap van een positief godenbegrip word ook de verhouding tot die goden een positieve, gelijk ik in de toelichting van mijn *Lohengrin* al aantoonde, en word die nieuwe godendienst er niet meer een van willekeur, van genade, maar vervalt na de pauselijke en de koninklike genade als geestelijke reflex van de afschaffing der kapitalistische genade, van het geld-absolutisme: de Gratie Gods. En daarmee gaan tans het hele Judaïsme, het Christendom, de Islam, het Boeddhisme en Shintoïsme, de vijf in elkaar krakende stelsels en kerken van de Middenewen, met wat er nog als Brahmanisme, heidendom of wat ook voortleeft uit de Oudheid en met het burgerlike en sociaal-democratise Atheïsme zonder genade naar de andere wereld.

En gelijktijdig voert die nieuwe godendienst tot de grondvesting van een nieuwe theocratie, een nieuw koningschap, een nieuwen adel, allen onder de opperheerschappij van de Wetenschap als toekomstig, internationaal georganiseerd Lichaam.

Ik zou te ver afwijken, als ik hier nader op inging. Maar de voorvorm van dit soort Socialisme, zo goed als van dit soort Kunst, ontdekte ik bij Dante, toen ik zijn *Commedia Divina* vertaalde en zijn gedachte over een Wereld-Uni vind men ook in zijn *Trattato della Monarchia*. Mijn gehele richting ligt om zo te zeggen in kiem besloten

in die van Dante's tijd, den overgang van de XIIIe op de XIVe Eew, de periode van de opkomst der italiaanse bourgeoisie.

Toen werd de Middellandse Zee, het midden van zijn wereld, al met het kompas bevaren en al in 1291 wilde men met dit werktuig aan boord Indië bereiken. Die zucht te gaan naar verre, verre landen als gevolg van de Kruistochten en den opbloei van den handel kweekte bij hem den onweerstaanbaren drang om het toen nog onbekende Westelijk Half-rond — al was het maar in de verbeelding — te bezoeken, terwijl eerst Niccolo en Maffeo Polo en later de zoon van den eersten : Marco Polo, tussen 1271—1295 geheel Azië doorreisden. Die zelfde drang, die later gevoerd heeft in de XVe en XVIe Eew tot de ontdekking van Amerika, die ons langzamerhand heeft bekend doen worden vrijwel met de oppervlakte van de ganse aarde, zal er ons nu steeds meer toe drijven te trachten Mars en andere werelden op natuurlijke grote te aanschouwen en met hun bewoners in mechanise correspondentie te treden door radio-telegrafie.

Het histories verband tusschen de denkbeelden van Dante en de mijnen is — ondanks alle verschil — na zeven Ewen van evolutie heel wat meer dan alleen bij kunstquesties op zich zelf beschouwd.

Op één onderscheid moet ik nog de aandacht vestigen : Voor hem als Midden-Ewer waren Hel, Louteringsberg en Paradijs rijken door demonen en engelen bewoond. Nu was voor hem de Hel meer in het bijzonder het Rijk van den God der Wrake, van

de Macht, God den Vader, de Louteringsberg dat van den God der Wijsheid, Christus, en het Paradijs dat van den God der Liefde, den Heiligen Geest, wier symbolen meer afzonderlik ook zijn: voor den Vader de Roos, voor den Zoon het Kruis, voor den H. Geest de Graal. Het Rijk van den Vader is meer in het bizonder het Verleden, dat van den Zoon het Heden (toen de Middenewen) en dat van den H. Geest de Toekomst. Men vind dit uitvoeriger toegelicht in mijn vertaling der *Commedia* II Z XXVII Noot 25, bl. 382 en III Z XXII Noot 7 bl. 320—327. Vooral Hel en Hemel hebben bij Dante een karakter van absolute smart- en vreugd-regionen. Voor den modernen Mens worden naar Saint-Simonistise opvatting eveneens de Hel het Verleden, de Louteringsberg het Heden, het Paradijs de Toekomst, maar op aarde, zonder eenzijdig, absoluut werelden van smart en vreugde te zijn.

Wie op dit moderne begrip van Hel en Hemel let, zal zien, dat ik, waar hier van vroegere, geologise tijdperken sprake is, van het leven op Aarde in het verleden, dit niet deed om darwinistery te luchten, maar om te vieren: de kracht, de macht en de heerlijkheid van den Mens op zijn planeet, op zijn ster: Gea, de glorie van het wezen, dat zich niet een absoluut ewig God, maar een eindig god voelt als bliksemdwinger, van het schepsel, dat zich van een aapachtig beest heeft opgevochten tot Koning van één Wereld-Bol en wien tans ook de sferen van die éne Globe te eng, te klein beginnen te worden. Want in de hogere kringen der geleerden en technici

is het vraagstuk van mechanise correspondentie door marconigrafie naar de planeet Mars tans aan de orde. Het grootste bezwaar, wat in de XIXe Eew onoverkomelijk scheen, is reeds opgeheven: het noodzakelijk gebruik van kabels. Daar de internationale Eenheid op ieder gebied op Aarde steeds hechter word en in de Natuur stilstand onmogelijk is, terwijl er voor achteruitgang in dien zin tans niet de minste kans bestaat, moet dus de gehele toekomstige Beschaving worden: inter-asteraal

Dat heeft de geniale Jules Verne reeds voorspeld evenals de wedergeboorte van het Mongoolse Ras. Ik zeg: geniaal, omdat hij niet alleen groot is als auteur door zijn wetenschappelijke fantasieën, maar ook omdat hij onsterfelijke mensen-typen heeft geschapen: Phileas Fogg, Passepartout, kapitein Nemo, Ben Zouf, Paganel en zooveel anderen. Als voorlopers van die inter-asterale richting noem ik behalve Dante als de baanbreker in de XIIIe Eew, in de XVIIe Cyrano de Bergerac met zijn *Voyage dans la Lune* en zijn *Voyage dans le Soleil*, Milton in zijn *Paradise*, die onder den invloed stond van Galilei, in de XVIIIe Voltaire, die al over de bewoners van Sirius fantaseerde, en in de XIXe behalve Verne en Flammarion, Jules Laforgue, Kurt Lasswitz, Wells en op tooneel-gebied Rostand, die in *Cyrano de Bergerac*, den dichterliken astronoom uit den tijd van Louis XIV, al een voor-type heeft getekend van den toekomstigen inter-asteralen Mens, namelijk: waar Cyrano doet, of hij van de maan is gevallen. Ook in een prachtig ge-

dicht op de Maan in Les Musardises bewoog hij zich reeds in die richting. Hier te lande vinden men als voorproeven daarvan God en Goden van Couperus en De Broeders van Van Eeden.

Opzettelijk heb ik mij in deze legende bezig gehouden met de Aarde en de Maan, een lagere wereld, voor zover wij weten. In ander werk hoop ik Mars en de Zon, voor zover wij denken kunnen hogere werelden, te behandelen.

Daar alle vroegere Godsdiensten, ook de Joodse en de Mahomedaanse, in den grond Zonnediensten geweest zijn, waarbij de Zon hoe langer hoe meer vergeestelikt werd, vermoed ik zeer stellig, hoewel de zekerheid daaromtrent tans nog ontbreekt, dat ook de nieuwe godendienst dit zal zijn, niet meer van de Zon zelf maar van de stoffelijke, hogere wezens, die de Zon wel zullen bewonen. Dit zou o.m. die terugkeer beëindigen tot de Natuur, tot den oer-toestand, die al in de XVIIIe Eew zo sterk zich uitte in de denkbeelden van J. J. Rousseau. Te onderstellen, dat de Zon niet bewoond is, omdat wij erin verbranden, is even onzinnig als te beweren, dat de zee niet met levende wezens bevolkt is, omdat wij erin verdrinken. Hoe langer hoe meer leert de Wetenschap, dat het leven met alle bepaalde voorwaarden spot. Aan dat Inter-Asterale Naturalisme van den nieuwen Godsdienst, zoals die nu al flink uit de ouden evolueert, heb ik al uitdrukking gegeven in vroeger werk.

Want wat ik in mijn Japanse Verzen wilde aanduiden, is, dat ik in Japan, waar de Zon het

oerbeeld is gebleven van zijn schoonheid in de Vlag, in het Rijkswapen: de Chrysanthemum, in de ont-plooiden waaiers en in den naaldentooi der Geisha's en moesmé's, een voorvorm zag van het nieuwe Rijk van de Rijzende Zon der Wetenschap, dat zich als zijn stralen uitbreid over de ganse Aarde en van Ster tot Ster. Evenzo heb ik in Lohengrin, den Ridder van de Rijzende Zon, van de Lente, van den nieuwen Volkeren-Morgen, van het socialisme, aangesneld van Montsalvat, den Tempel-Burcht der Verlossing, direct en indirect den dageraad gezien, welke van die hoogte de wereld zal overstralen van uit een Zon-op-Aarde: den Graal. Zijn Rijk, dat van den Heiligen Geest, is voor ons dat van de Electriciteit.

En bij deze bundels sluit S i t a aan. Want zij is de verdwenen schoonheid van een wereld, die verging voor de droefenis en het ascetisme, onder de schaduwen van Christendom, Islam, Boeddhisme, en Shintoïsme, waartegen in de Midden-Ewen het volk Israël zich verzetten bleef en die dit meer dan enig ander zal weg vagen, van de verjongde, de nieuwe aarde. Het verloop van de handeling is enigszins ontleend aan het oude, indise epos: Ramayana. Rama is hier de dichter-krijgsman, die voor de stichting van het Boeddhisme door Yama venietigd word, den Koning van de Maan en de Maan is het gesternte, dat Boeddha's leven steeds heeft beheerscht, terwijl zijn liefste: Sita in den brand van Luna, het bleke beeld van armoede, ascese en melankolie wegwijnt.

Zo — en door die moderne hemel-beschrijving — vormt S i t a met de genoemde bundels één geheel.

Febr. 1912.

SITA

I.

Uit een der kraters van de Maan-gebergten,
Een van haar diepten, waarin nooit een straal
Van goud des Zon-Bols of van aschgrauw licht
Van onze Aard-Ster spichtte door het duister,
Rees naar het hemelruim het aether-schip
Van Luna's Koning, dien in Hindostan
Men Yama noemt, den Genius des Doods.
Hij koos in holen van dien bol verblijf,
Verborgten in de schors der maan-regionen,
Omringd door boze Ziekten, somb're Kwalen,
En troont er onder zware zuilen-rijen,
Den bodem van den Sinus Medii schragend,
De Midden-Zee dier schijf — gezien van Gea ¹⁾ —,
Zijn woonplaats in die vreselijke Globe. ²⁾

Een dor, verlaten rijk, waar zwart de hemel,
In ijle dampen soms, haast atmosfeerloos,
Zich over gloeiend-blanke massa's welft
En van de bleke kimmen, grillig kart'lend,
Alom vertakte lijnen zich verbreden
Tot gleuven, groeven, plooien, dikke kammen,
Die hoekig of gekromd omlaag zich strekken

1) Gea: de Aarde.

2) Deze beschrijving is ontleend aan den indruk, dien de Maan op ons maakt, voor zover onze telescopen reiken. In werkelijkheid vertonen de maangebergten allerlei steenkleuren.

Tot hellingen van wilden rotsen-baaierd,
Een wirwar van vulkanen, ring-gebergten,
In golving kringend om de tafellanden,
Krijt-hel in 't zonlicht 1) — Als om stenen meren
Verheffen zich de woeste, witte bergen,
Die, steilte stapelend op steilte, trots
De wal-vlakten ontrijzen, hoog, ontzagg'lik,
Waarop als eiland middentoppen spichten
Gelijk de solbakken in Scandinavië.
Wit branden knoesten, klonters, kanten, kegels,
De ruwe brokken en de logge klompen
En bijtend wit verheffen zich de pieken,
Gezengd door zon-brand, naar den strakken hemel.
De kraters gapen hol de ruimte tegen —
Vol sterren-zwermen, dag en nacht daar schitterend —
Langs woestenijen als die hete gordel
Om Gea, sinds den Zondvloed dor gebleven,
Toen de geboorte van een jonger wereld,
Bij doorbraak van zijn ring rondom de Zon
— Zoals er tans nog spannen om Saturnus —
De zee der Gobi van haar bodem lichtte
En dwars door 't Kaptagai-gebergte sloeg
En die der Sahara ten hemel hief
En over 't vroegere Atlantis plofte.
Kaal rijzen boven lichte nevelsluiers

1) Om den lezer de voorstelling te vergemakkeliken van de plaats van Maan, Aarde en Zon, enz. moet hij zich in gedachte naar het zuiden richten en zich dan zo verplaatsen naar den evenaar midden op het halfroond van de Maan, dat voor ons zichtbaar is. Dan hangt de Aarde in het zenith loodrecht boven hem en staat de Zon er dicht zuidwaarts onder aan het uitspansel van de Maan. Het kan ook er achter zijn of noordwaarts er onder, alnaar omstandigheden, die ik voor dit werk kan verwaarloozen.

De rotskolossen er in hitte' of koude
Een dag van acht-en-twintig Aardse dagen,
Een nacht van acht-en-twintig Aardse nachten.
En soms dan stort de Aardse schaduwkegel
Bij een eclips een zee van stomme smart,
Een zondvloed donker in haar diepten, die
Dan peilloos schijnen, dompelt hare ketens
In rouwfloers onder sfeer, zwart tot in 't zenith,
Waar in slechts hel de kleur'ge sterren fonk'len.
Zij rekken zich in leegte van het Niets.
Zoo gloort in ewige melankolie de Maan,
Het bar en eenzaam Koninkrijk des Doods,
Zijn kinnen overstard door stilte' alom,

Gelijk een draak van vikings uit een fjord
Van een verlaten, naakt en rotsig eiland
Te voorschijn glijd en stijf de spanen strekt
Als wiken, waar de golven zich voor buigen
Ten teeken van zijn heerschappij ter zee,
Wijl 't schijnt, of 't zeil en ook de boeg, zijn borst,
Zwelt voor den wind en op den Oceaan
Der wat'ren rondom onzen wereldbol
Zijn koers richt naar verwijderd vasteland
En reeds de aanblik schrik en angst verbreid,
Wanneer zijn nek opslankt aan vreemde kim,
Vanwaar hij 't volk bedreigt met brand en moord,
Zo vloog — toen zwart en spits de schaduw-kegels
Der Maan-gebergten op het kortst verkrompen
En de Cassini zo weer middag wees
In Luna's tijd — uit-een der aether-baaien,
Een kraterholte van dien satelliet,
Het roverschip van Yama naar de Globe,

—

Daar op de Midden-Zee in 't zenith hangend
En draaiend in het blank van de segmenten
Om hare polen, onze Moeder: d'Aarde. —
't Verst zonk van haar de sneewgloed van den
[noordrand —
Want in de noord-quadranten werd het winter,
't Laatst van December, als ze' een nieuwe schroeflijn
Ellipties weer gaat sling'ren om de Zon —
En vloeide uit en smolt er in het zwart
Der wereld-zeëen weg. 't Was Nieuwe Aarde,
Want deze hing toen tussen Zon en Maan,
't Halfronde in nacht gekeerd naar Luna's dag-zij,
In een verlichten ring der lucht vaag zichtbaar.
Het vasteland trok, om haar as zich went'lend,
Naar 't Oosten, even snel als zich de Wagen
Om Mars en Gea naar het Westen spoed
Langs beider hemelbanen. 't Oost'lik halfronde
Was in een kegel licht gehuld, uitvamend
Van 't zichtb're van Selene, blauw getint
In onze atmosfeer, van damp doorsluisd. —
De Zon had in dien tijd zijn lentepunt,
Voor het begin van de Boeddhistise' Era, —
Vijf Ewen ruim voor 't in de Vissen viel —
Nog in den Ram, zodat bij winter-wende,
Gezien van Luna, onder Aarde' in 't Zuiden,
Hij uit den Schutter in den Steenbok t'rug bleef. ¹⁾

1) De Zon wentelt elk etmaal schijnbaar met de 12 Tekens van de Dierenriem om de Aarde, maar loopt ook schijnbaar elke maand 1 Teken terug. Dit is ook het geval aan het firmament van de Maan. Omdat het etmaal daar 28 Aardse dagen en nachten duurt en de Zon daar ook $\frac{1}{12}$ langzamer schijnt te bewegen dan die Tekens, blijft de Zon er op het hier bedoelde oogenblik der winterwende: 21 December, uit den Schutter achter in den Steenbok.

En van 't zuid-oosten van dit hemel-halfrond,
Daar zichtbaar van d'equator om de Maan,
Ging hij den meridiaan door in den aether
En daalde daar toen weer in zuidwesten,
Alwaar de Dierenriem slechts één maal cirkelt,
Als d'Aarde'er acht-en-twintig keeren rondkringt,
Daar 't etmaal ginds een maand van Gea duurt.

Reeds dreef de zwaai van d'aardstraal Caledonië,
Kamschatka in het morgenrood en Ysland,
d'Azore' in 't avondpurper, maar het was
Voor Hindostan het donker uur, waarin
De schaduwkegels van de Aard-gebergten
Weer krompen en die van den Gaurisankar
In Gea's tijd daar zo weer middernacht wees
Met and're toppen der Himalaya.
Maar onder den zuidpool-kring bleef het dag
Als heel de lente' en zo elk zomer-etmaal
Als in zijn sneew-sfeer op de planeet Mars.
En verder stiet de scheeps-sneb door de ruimte,
Want Yama waande het reeds toen den tijd,
Vóór naast de tempels der Brahmanen die
Van Shakya-Moeni's volgelingen rezen,
De schoonste dochter van gans Hindostan,
Waarvan zij nog de laatste glori scheen,
De laatste uitbloei van een oude wereld,
Te doden, opdat daar het Rijk begon
Van rust-in-levenshaat, van de gestalten
In bruin en grauw: de Armoe en de Ascese.
Zij wonen in de mane-regionen
En dolen bleek in Luna's zegend licht
Door haar valleien, langs haar blanke wanden

Van bergen en de grijze, stomme zeën,
Waarvan de bodem eind'loos eenzaam ligt,
Die — vijanden der Zon — op mane-stralen
Naar d' Aardbol wilden zweven om er Liefde
En Levensvreugd en Rijkdom, Weelde, Schoonheid
En Vruchtbaarheid de heerschappij te' ontroven
Voor 't somber Middeneeuwse kloosterleven,
Droef als de dag bij zons-verduistering.

De muil van 't schip, dat de gedaante had
Van een Plesiosaurus, hield de kaken,
Den slangenkop gesperd aan langen hals,
Opbuigend uit reptielen-lijf: de kiel,
Waarvan het dreigend vampir-wieken strekte.
Het gaapte' als om de globe te verzwelgen,
Wier wentelstorm mieljoenen wezens droeg
In slaap en liefdelust elkaar omstreng'lend,
Van dauw omwaasd, van damp omzwierd naar 't licht
En die hem tegen ijlend steeds vergrootte
Zo snel, dat die uiteen te vliegen scheen.
Soms leek zijn Draak te rusten op de vlerken
Om met één sprong uit d' aether af te stoten
En daarop neer te storten, wis van vaart.
Voort steeg de zwarte boot, het evenbeeld
Van lang verdwenen oergedrochten, monsters,
Die eens — toen in den Jura-tijd krijtdieren
Een Polynesië bouwden, waar 't schiereiland
Europa ¹⁾ uit den Oceaan rees, sinds

¹⁾ Europa is geen werelddeel maar slechts een deel van het continent, dat ik in mijn *Japanse Verzen* „Oeralië” noemde naar de z.g. grensscheiding tussen Europa en Azië: de Oeral. Men noemt het ook wel „Eurasië.” Ook in politieken zin is Azië door de ontwikkeling van Japan, Rusland en China de europese toestanden genaderd.

Zijn golven op haar kust te pletter liepen —
In broedend drab, in lauwe poelen leefden.
En op de buik van 't schip boog het blazen
Des Doods, een schild, bekroond met rouwdof git,
Een sabel veld, daarin een mensenschedel,
Door knekels onderkruist, en als tenants
Ter zij geraamten van Pterodaktylen,
Met vleermuis-vlerken aan het korte lijf
En krokodillen-koppen, die zich rekten
Van het devies met zilveren letters glimmend
In d'afschijn van zijn Rijk: Mors Imperator!

En toen het zonk in Gea's atmosfeer,
Verhief zich uit vuns donker van haar holen,
Uit afgelegen krekens van haar lucht-zee,
Een zwerm vleermuizen, die ontwaakten, toen
De Maan haar grauwe vlakten opwaarts dreef
En hun schuilplaatsen met haar licht bereikte:
Verlaten torens, burchten, kluiz'naars-holen.
Zij daalden spokig, als de Ramphorynchen
Met vogelsnavels en met lange staarten,
Die vroeger — toen den Aard-Bol varens dekten
En donker naalidgeboomt, nu overlevend
Van 't Steenkool-Tijdperk, en toen sago-planten,
Nog welvend zoals palmen in de tropen
Op archipels in hete zeeën bloeiden —
Aan reuzenvingers 't scherm ter luchtvaart spanden,
In golven harsreuk kant'lend op de vlerken,
Om d'eiland-kringen zwierven naar de kim.
Zij zweefde om 't vaartuig, dat met zwarte wieken,
Op bloemen-waduw drijvend, voorwaarts stormde.
Hun meester, roerloos, stond op 't eenzaam schip,

Wijd starend, en den kalen schedel dekte
Een zwart-met-zilv'ren helm en lambrekijn.
Een zwart gewaad hing over 't benig lichaam,
En op de borst droeg hij een manesikkel,
Waarheen zich 't Indies monster Rahoe) wond,
In zilver, met zijn muil dien boog omvamend.
Zijn koten schemerden door 't tanig vel,
Omklemden 't kromzwaard. Sneller gleed het schip
Waarop hij rees en hem zijn eigen Rijk
Als aureool rondom den helmkap kringde,
Wit gloeiend, scherp omrand. 't Was Volle Maan,
Want deze hing toen achter Zon en Aarde,
't Halfrond in dag gekeerd naar Gea's nacht-zij.
Voort door de lucht-zee, over 't toppengolven
Der wouden, die stil Luna's zilver droegen,
Want de vernielzucht dreef hem aan tot spoed,
De schoonste dochter van dit Zonneland

II.

Te treffen. Voort, hoog over 't Rijk der Dromen!
Blank steilde een zenana ¹⁾ op, beschitterd
Door maanlicht, dat op gouden hellebaarden
Zijn zonneschermen huifde en welks torens
Ten hemel togen aan hun koepelzwellings,
Of zij met gloed van hun metalen spitsen
Steeds hoger wilden reiken naar 't azuur
Om daaraan nieuwe sterren te ontsteken.
Daar woonde prinses Sita, wijd beroemd
Om hare schoonheid. Voorwaarts dreef de boot
En daalde in de tuinen. En de dieren,
Die haar omstrekten, kringden om de stangen

¹⁾ Vrouwen-verblijf.

Der minaretten. Toen verliet de Dood
Zijn vaartuig, gleed door 't nevelmeer van dauw,
Roerloos op Aarde hangend, waar de stammen,
Van de acacia's in verloren boorden
En schimmen leken, schimmen van geboomt.
De zwarte rover boog zich en herrees
Snel met een giftslang in de vuist, een cobra.
Hoog aan het donkerblauwe firmament,
Bezwermd met gouden sterren, rustig kringend,
— 't Was of van daar de zwoelte zonk des Nachts —
Stond Luna gloeiend als een blanke globe.
Gelijk een lichtblauw aureool zoo scheen —
Gezien uit Gea's atmosfeer — de kegel
Van licht te stralen van den middag-cirkel,
Die 't zichtbaar van 'tonzichtbaar halfroond scheid.
t Was stil rondom de muren, of de dieren,
Die woonden, waar de zwarte Koning daalde,
De rust der meesteres niet storen wilden.
De marmeren trappen op! De wachters sliepen,
Het hoofd geleund op het gevest van 't kromzwaard,
Waarvan het lemmet glinsde naar den grond.
En anderen met den mond geopend, moede,
Het hoofd, den hals lam langs den steilen wand,
Omklemden nog de lansen in hun dromen.
De vlam der fakkels, voor de poort geplant,
Rees recht ten hemel. Soms viel een vonk
Er langzaam af en doofde in den dauw.
Hun rosse gloed besloeg de olifanten,
Die uitgehouwen naast de trappen waakten,
Met fijne ogen starend langs hun snuit.
Onhoorbaar sloop hij verder, tot hij kwam
Aan 't slaapvertrek van de prinses; de ingang

Was door een Perzise gordijn gesloten.
Er stonden witgerande palmen in.
Op hunne kronen staarden rode vogels
Zo groot als half die bomen naar elkander.
Eén werd vervormd in plooien, zwijgend voer
Die vogel op den top toen tot den ander.
De boom stond strak opniew, toen Yama stom,
Tersluiks er langs gleed en dezelfde vogel
Voer zwijgend van den ander weer terug.
Hij trad naar hare sponde. Sita sliep,
Omwaasd door 't gazen net voor de muskieten.
Het kopje lag ter zijde; zwarte lokken
Omwoelden 't matgeel voorhoofd; weeld'rig, wild
Zwol 't donker haar op de ontblote schouders.
Langs hare ogen streken lange wimpers.
De rechterarm hing van het rustbed neer,
De linker dekte haren donk'ren boezem.
Soms was het, of een lichte glimlach mollig
De hoeken van 't gesloten mondje hief.
Zo droomde Sita in den maneschijn —
Want Tsjandra's ¹⁾ blanke bol zag 't venster in —
En zou daarom de ogen van het licht
Afwenden om, als zij daardoor ontwaakte,
Nog dóór te droomen van haar liefste: Rama,
Den dichter, die met vuur'ge klankenspijlen,
Geschoten van zijn speeltuig, wis als schichten
Van Kama's ²⁾ boog, haar hart getroffen had
En die zijn moed in krijgsgang schonk aan allen
En door zijn lied zich zo verduizendvoudde,
Den krijger, die, gezeten op zijn schimmel,

¹⁾ Tsjandra : de Maan.

²⁾ Kama, de god der liefde.

In gouden harnas met zijn kromzwaard groette,
Toen hij haar in dien droom steeds nader blonk
Met zwarte puntbaard en gebronsd gelaat,
Omwoeld van 't haar, dat als een stroom uit ijs
Zwol uit het lambrekijn, den platten helmkap.
En als een rij van grauwe rotsen, die
Als vesting phaodj's ¹⁾ stekelig van speren
Aandroegen, deinden olifanten nader,
Verwanten van den Mammoet, 't reuzenras,
Dat vrij eens, toen de ganse aarde heet
Als Indië's dampkring was, in wouden weidde
Aan haar noordpool en nu in mausoleeën
Van ijs doodslaap doorzwijgt, wiens naneef tans,
Sinds zich de Mens tot Vorst van Gea vocht,
In knechtschap bijdraagt tot zijn oorlogsroem
En tempels bouwt ter ere van diens Goden.
Zij droegen Ksjatria's ²⁾ in witte kleding,
Met zwarte puntbaard en gebronsd gelaat,
Wier rij gezichten immer nader breedde.
Hun pieken streken vlammen langs 't azuur.
Zij meenden deze krijgers te herkennen...
Er trok een nevel door het hoofd van Yama.
't Was, of de mirre-lucht, de zware reuk,
Die hing in de gordijnen, hem bedwelmd.
't Was, of hij plots 't doel van zijn komst vergat.
Verbijsterd streek hij met de mag're vingers
Langs 't gladde voorhoofd en hij deinsde t'rug
Voor de' aura, die het vorstenkind omstraalde,
Haar leefkracht, machtig als het licht der Zon,
Of hem onzicht'bre zwaarden tegenspitsten,

¹⁾ Phaodj, olifantenhuisje.

²⁾ Ksjatria's, de kaste der krijgslieden.

Wis als de sterren, die haar lot bepaalden.
En lachend droomde zij in Tsjandra's glans,
De bleke glori van die berggevaarten,
Van d'intoct van haar liefste, vorst en dichter.
En verder gleed die bol haar venster in,
En heller schijn viel op het matgeel voorhoofd,
Het donker naakt van 't sluim'rend koningskind.
Toen, die geheime kracht ontwijkend, vlood
De maangeest van haar sponde, haar verblijf,
En liet de cobra zinken uit de hand
En waadde schaduw-smal door wolkendauw,
Die roerloos, struikhoog hingen over Aarde.
En doelloos dwaalde hij dien gansen nacht,
Waar in slechts weinig schepsels 't leven lieten.

Reeds dreef de zwaai van d'aardstraal Caledonië,
Kamschatka in het middaggoud en Ysland,
d'Azoren in 't maanblauw des nachts, maar 't was
Voor Hindostan de blijde stond, waarin
De schaduwkegels van de Aard-gebergten
Weer krompen en die van den Gaurisankar
In Gea's tijd zo weer den morgen wees
Met and're toppen der Himalaya.
Maar boven den noordpool-kring bleef het nacht, ¹⁾
Als in den herfst en zoo elk winter-etmaal
Als in zijn sneew-sfeer op de planeet Mars.
Toen van 't paleis door 't nesten-schragend bos
Liep de prinses vlug naar den lotusvijver,
Waar tussen 't groen de Draak van Yama lag

¹⁾ Dit deel van de aarde is op 21 December naar de maan ge-
keerd; dat onder den zuidpoolkring is op dien datum geheel ver-
borg en er na 14 etmalen geheel heengekeerd; dat boven
den noordpoolkring geheel er afgewend.

En waar die bloemen over 't water vlamden
Als feestvuur door de aarde steeds ontstoken,
Als ze' in December weer een nieuwe schroeflijn
Ellipties om de Zon begint te slingeren.
Zij droeg sandalen en om 't naakte lijf
Niets dan een sjaal, gelijk de Hindoe-vrouwen,
Als ze' in den Ganges dalen om te baden.
En van de scheiding viel naar beide zijden
Het haar nog los en bloemloos op de schouders,
Dat op de wangen krulde in zichzelf.
Daar kwam zij vaak, gevolgd door hare pauwen,
Groot over hen de staarten, honderdogig,
Aan 't als een tuil gebogen, blauwe lijf, —
Haar metgezellen in den ochtendstond, —
Die haar omstuwden als een koningswacht,
Of zij de Aardse schoonheid hunner veren
Fier wilden meten met de pracht der Zon
Naast haar, kind van den Aap verwante wezens,
Niet als haar vaderen met gebogen knieën
En in gekromde houding voorwaarts stromp'lend,
Op ruige handen 't harig lichaam torsend,
Maar fier van gang, de schouders wijd vaneen:
Vorstin van Soort en van Geslacht op Aarde.

Beschermd voor kille winden door de bergen,
De trouwe, witte reuzen in de verte,
Beraasd door regen, neerslag van hun sneeuw,
Lag als haar vruchtbaar Rijk d'eind'looze gaarde,
Die het zenana der prinses omringde,
Alwaar een zee van ewig donkergroen,
De heuvels overstormend, nedergolfde
Naar d'immer kalme kom met marmerrand,

Waar Indië's hemel donkerblauw in kaatste.
Hier, onder 't hete luchtruim, strekten zich
Gelijk de beuken- en de eikenwouden
Des noorder-gordels niet de blad'ren vlak,
Zodat de stammen in een schemer rezen,
Maar als bezwijmd van hitte richtten zij
Zich schuin of loodrecht, dat het licht alom
Het lager hout bereikte en 't geen strijd
Om ruimte gaf als in een koud klimaat,
Maar 't broederlik één opgang werd ten hemel.
Hier was 't van maand tot maand eenschitt'rend spel
Van altijd wisselende kleurenpracht.
Soms gloeide'er 't felle rood van de asoka,
Die heel den kring bedreigde als een brand
En leek het donkerrood der open kelk
Van de chinese maluw er in strijd
Met al het groen rondom. Maar dan weer vreedzaam
Vloeide er de violetvlam van lianen,
Of van bloemristen van een and're klimplant
't Zacht rose samen met de bladertinten,
Of er schakeerde wit, geel en scharlaken
Der lotusbloemen tegen 't oeverriet.
En stadig schitterden daar d'orchideën,
De lichtekooien van de tropen-flora,
Die op de kracht der and're stammen teren
En ze omwonden tot hoog in hun kronen
En om wier ranke lijven knollen rondde
Als slangen zwellend van verzwolgen buit.
Hun kelken hadden soms den vorm van vlinders,
Alsof reeds d'adem van een lichten wind
Ze wekken zou tot een kapellen-leven
En noden tot een dans door 't atmosfeer.

De brede voet met vachten mos bedekt,
Verhief zich een waringin aan het water,
Waarvan luchtwortels, roodbruin, d'aarde grepen
Of leegte hielden in verdraaide vezels
En dichte netten. Op de open plekken,
Waar het geboomte voor den grasvloed week,
Zwol in zijn gele vrucht de kokosnoot
In palmenkronen of zonk uit de welving
Van de bananen met hun reuzenbladeren
De kolf met pisang-vruchten zwaar beladen.
Daar wolkten schermen loof saam naar het water
En vederden areka's waaiers breidend,
Die d'aarde Soerya ¹⁾ op zijn tocht toewuifde
En daarmee bloemen-waduw tot hem dreef
Als dienaars naar het aanschijn van een rajah
Met wedels wierook, stijgend naast zijn troon.
Hoog om de tronken kronkelden ranonkels
En hingen er hun kelkenhoofden, dronken
Van licht en geuren, vreugdemoe omlaag.
De wilde bloemen vuurden wolken pollen
Naar dorre stenen, hier en daar verspreid,
Waar 't vocht en 't zaad ze spleet, zodat ze murw
Wegzonken in het groen, waaronder Aarde,
Doorwriemeld van insecten, vet en heet,
Als één klomp van mieljoenen eieren broedde.
Daar togen donk're vlinders 't water over,
Of zij er lijnen volgden van muziek,
En spanden op hun zwarte wieken wijd
In langen ruiten gloed van edelstenen,
Of zij met d'ogen starend uit hun vlerkjes
Die golven van geluiden onderkenden.

¹⁾ Soerya : de Zon.

En in de bomen was een druk gekrijs
Van papegaaien en aanhoudend kirren
Van groene duiven, rood en geel de borst,
Bij 't opgaan van de Zon. Soms schudde speels
Een aap de twijgen in zijn dolle slingers
Van kroon tot kroon; die zweepten hem dan na.
En 't koningsvogeltje toog uit in pronk
Van veren als Brazilië's colibrieën. —
Zo prachtte ewig-groen de Lotusvijver
In onuitputtelike vruchtbaarheid,
Zwoel als een vogelnestje, ruig van planten,
Waar om de stralen van den Zonne-Vader,
Neerwaaierend, verliefd de Aarde-Moeder
Door 't loof spiralen van lianen wond
In 't weeld'rig Hindostan, het Rijk der Dromen.

En Sita lachte, toen ze 't eigen beeld
Weerspiegeld zag, en kleurde donkerrood.
Wat ritselde in 't bos? Zij trok nog dichter
Den sjaal om 't lijf, stond weiflend aan den oever.
Het was, of Gea — want die had haar lief,
De schoonste dochter uit het Rijk der Dromen —
Het zoel doorwuidt geboomte om den vijver
Zich koos tot rijen van banieren, die
Te harer ere, goud bestoven, bogen.
't Was, of zij voor haar liefste kind het riet
Krijgshaftig als een rij van sabels zwaaide.
Het was, of Soerya — want die had haar lief,
De schoonste dochter uit het Rijk der Dromen —
Een feller brand uit zijn vulkanen hief,
Alsof zijn wolkenluier werd verguld
En uit die gouden dampen, haar tot hulde, .

Een legioen van sterren wemelen ging
Als feest'lik vuur. Op hare lokken lagen
Zijn stralen warm als handen in vertrouwen.
En uit de kraters van den manebodem,
De boze, bleke Globe van den Nacht,
Wier gloed verflauwde, die in 't Westen zonk,
Steeg als een zee van leven brengend water
Azuur in hare vlakten en valleien,
Of vruchtbaarheid haar droogte overwon.
Het scheen, — gezien van Gea — of het rees
In beken, wassend tot rivieren, meren,
Wier golven tegen 't blank gesteente sloegen,
Zich om de berggevaarten snel verhieven
En hoger die kolossen steeds rammeiden.

Toen viel de sjaal omlaag van Sita's boezem,
En achterover buigend, met de gratie
Der purp're reuzenlelie, die, bewogen
Door wind, zijn kelk van het gebergte wend
Liet zij die zinken van de buik, de benen,
En de sandalen gleden van haar voeten.
Nu stond zij in haar donker naakt, rondom
Haar stoet van pauwen in hun blauwe statie,
Groot over hen de staarten, honderdogig.
Zij sloeg de armen op de borsten samen,
Haar schouders strelend en haar bovenarmen.
De zwarte lokken vielen op de handen,
Maar met een zwaai sloeg zij die op den rug.
Zij hief zich als een stapel van drie vazen,
De schoonste dochter uit het Rijk der Dromen,
Bemind van Aarde' en Zon, en die bevatte
Al wat dat land aan heerlijkheden bood.

Snel gleed zij neer, verdween in 't lauwe water,
En dook weer op, terwijl goudwitte kringen
Rondom haar rekten naar het oeverriet
En kleiner cirkels, hiervan t'rug gevloeid,
Elkander snijdend op dat vlak verdwenen.
Toen was 't, of al de bloemen opengingen,
Waaruit in wolken geurig stuifmeel rees,
En Aarde haar die als een offerande
Toezwaaide als uit zoveel wierook-kelken
En 't geel van de jasmijn-kelk, die aan struiken
Daar in December bloeit, een schater wierp
Rondom. — En hoger rees aan 't firmament
De Zon, die stammen, blad'ren, met zijn goudstof
Besparrelde uit mist-blauw straalgewaaier,
Zodat het bos van goud geboomte scheen
Als uit gestolde tronken licht gewassen,
Met groenig-gulden schermen naar haar huivend.
Zij deinde, deinde in 't wit ziedend, dansend
Versidd'ren van 't hel blikkend vonk-geflits,
Het zwarte oog geloken voor dien gloed,
Of zij er dreef in droomtuin, een Godin —
In vorm nog aan haar voorgeslacht herinn'rend —
Afstammend van den Mens in Toekomst-Wereld,
Met vleugels van dien goudvloed aan de schouders.

Doch toen zij op de borst zich keerde, zag zij
Een magere klauw, een dorre, harde hand,
Die over 't riet een zwaard stak, en door 't lover
Een rimp'lig hoofd op een ontvleesden hals.
En weg vlood Sita uit den vijver, gillend.
Een Mara! ¹⁾ dacht zij, vluchtend als een hinde.

¹⁾ Mara = booze geest.

Weg was de ogenpracht der pauwenstaarten.
Yama wou volgen, maar een haag van stralen,
Het licht, hield hem terug, de bloemengeur
Bedwelmdde hem, als was het amfoen.
Het zwaard ontglipte aan zijn kille vuist
En wéér geslagen zonk hij neer op Aarde,
Doorwriemeld van insekten, vet en heet,
Als één klomp, die mieljoenen eieren broedde.
Toen ruiste de waringin, ruiste zachter,
En over Yama gloeide' een sluimer, loom.

En hoger rezen in de Maan-valleien,
In bovenaardse diepten, blauwe meren,
Die baaien vormden, zeeën, voorwaarts stormden,
De walvlakten bespoelden, in de kloven
Zich om de trotse ring-gebergten stortten,
Die toen nog als besneeuwde archipels
Steeds bleker stonden in den lauwen vloed,
Waar in de hoogste middenkraters daalden,
Zodat nog slechts de randgevaarten wit
En eenzaam lagen in een zee van blauw,
Alsof van Liefde en van Vruchtbaarheid,
Van Rijkdom, Weelde, Schoonheid, Levensvreugd
De heerschappij toen aanving op die Globe.
En achter 't loof van den waringin zonk
Het dorre Wereld-Rijk des Doods, verdronken,
Verzwolgen in een zondvloed van azuur.

III.

Reeds dreef de zwaai van d'aardstraal Caledonië
Kamschatka in 't maanblauw des nachts en IJsland,
d'Azoren in het middaggoud, maar 't was
Voor Hindostan de stond van rust, waarin
De schaduw-kegels van de Aard-gebergten
Weer lengden en die van den Gaurisankar
In Gea's tijd zo weer den avond wees
Met and're bergen der Himalaya.
Maar onder den zuidpool-kring bleef het dag
Als heel de lente' en zoo elk zomer-etmaal,
En boven den noordpool-kring bleef het nacht,
Als heel den herfst en zoo ook elk winter-etmaal,
Als in hun sneew-sfeer op de planeet Mars.
En nu was door den loop der Maan om Gea
De brand daar zichtbaar van een sikkeldaglicht,
Waar Stille Zuidzee-archipels in blonken —
Smal aan den oostkant tussen meridianen,
Oostwaarts van dien, waar toen de Zon verscheen,
Want d'Aarde stond nu in haar Eerst Kwartier,
In 't zenith blijvend op de Midden-Zee.
Toen dwaalde Sita droevig door de tuinen
In zwarte choli, afgezet met zilver,
Op 't naakte lijf en om den gordel blank
Een kleed geknoopt, dat tot de enkels reikte
Waarboven parelsnoeren glansden. Geel,
De kleur der bloemenharten, van begeerte,
De tint, het meest geliefd bij 't Hindoevolk,
Gloeide' een jasmijn-kelk in het gitzwart haar.
Zij staarde naar hoogrode' en gouden gloed,
Waar in de dagbrand doofde van Bengalen.

Die wierp op haar gelaat een schijn van vuur,
Of zij op Gea werd tot zonne-wezen.
En haar profiel, nog scherper dan bij dag
Begrensd, stond tegen 't donk'rend wouden-groen.
Het avondlicht gleed langs de zoden t'rug,
De kuiven gras, gestolde groene stralen,
Die om haar ver tot donk're plassen dijen.
En langs de tanden van de palmen-waaiers
— Smaragden bekkens — droop het laatste goud.
Reeds dreigden zwarter tegen 't firmament
De bamboe-kronen op gelede stammen,
De bladeren in lancetten uitgespitst,
De tamarinden en de sandelbomen,
Die naar den hemel wolken loof opspuwden,
Zodat de groeikracht hier vulkanies scheen.
Zij dacht aan de verschijning bij den vijver
En was beklemd door somber voorgevoel
En onder 't baldakijn, de nerven-welving,
De tanden-franje van een talipot,
Een palm — nog jong — zonk ze' op een heuvel samen
En wachtte, zoals d'Aard de Zon verbeid,
Die nog verscholen is in uchtend-nevelen,
Totdat hij uit een pas van wolkgebergten
Verrijst, haar gouden Held. Zo bij cimbalen
En klank van Rama's eigen strijdgezangen,
Waarmee hij zijne Ksjatria's bezielde,
Zag Sita hem al naderen in die stonde,
Die alles reeds vergat, toen zij zich droomde
Te stijgen, vliegen naar den gouden phaadj,
Waaruit van zijn krijgsolifant zijn ogen
Haar trokken als twee verre sterren. 't Was,
Als zweefde zij zijn donkere blikken tegen,

Omhoog gevoerd door wind van pauwen-wedels,
Rondom zijn rijdier wijd gespreid op staven
Met fijn vertakt geveert' in 't hemelblauw,
Als lichten stralend om een godenpaar.
O, hem de armen om den hals te sling'ren
En te verzwinden als in hemelruimten,
Als zijn kus op haar mond den gloed zou schroeien
Van deze ogen! — En zij sloot de wimpers,
't Hoofd achterover en de armen loom,
De boezem zwoegend van haar groot verlangen,
Dat kampte met den druk van 't voorgevoel.
Triest hing in 't haar toen de jasmijn omlaag
En Sita zuchtte nog van schrik in d'uchtend,
Benaïwd en angstig door een droef vermoeden.
Reeds zonk de Zon en 't ganse Westen brandde
Van gouden glorie en het liefde-rose
Doorgloeide' er wolkenrichte'. In vermieljoen
Omvaamde hij als een veelarmig god
Zijn lief, heel d'Aarde, die zich wou verliezen
In nevels van een nieuwen minne-zwijmel,
Waaruit de toppen van de bergen staken
Door rozentint bevlloed als haar gelaat,
Toen in den vlam van oelder liefde blozend.
Maar Sita — doelloos bij dien aanblik — doolde
In vrees te sterven, als de gloed van Tsjandra
Nog langer 's nachts haar lichaam zou doorzengen,
Dat Rama's beeld vergeefs omarmde' in dromen,
Welks bloei verschromp'len zou, zoals de Zon
De bladeren rimpelt. 't Werd haar tot een vreugd
Zijn soetti '1) eens in bloementooi te sieren,

1) Soetti = begrafenis, waarbij de weduwe met den overleden echtgenoot verbrand word.

Des mutserds smart te dragen, als zij wist,
Dat ze' eerst mocht opgaan in hun liefdevlammen
Gelijk de Aarde, toen de Dag-Ster zonk,
Want lichter scheen haar 't sterven in die pijnen
Dan 't langzaam kwijnen in den brand der Maan.
En toen ontwaakte Yama zwaar beneveld
En sloeg de wortels weg, de vezelbossen,
Die naar hem grepen met hun lege klauwen,
Alsof de vijgenboom hem wilde wurgen.
Opnieuw betrad de Dood zijn aetherschip
En achter Sita in het Oosten steeg
De Vorst der Duisternis op zwarte wieken
Van 't monster-vaartuig en omfladderd van
Zijn sombere wacht vleermuizen in de luchtzee.
En plots, ontzet, zag zij dien donk'ren Draak
En dekte d'ogen, kromp te samen onder
Het baldakijn, de franje van de bladen
Des talipot-palms op den lagen heuvel
En zag eerst op, toen 't schip tot zwarte stip
Zijn kiel en vleugels saamdrong in de ruimte.
Voort boog de scheeps-sneb stormend naar het

[Noorden —

Want in de noord-quadranten werd het winter
En dezen zocht de Koning van den Nacht —,
Waar aan de pool zijn ijspaleis verrijst,
Dat ginder steeds door de robben ligt omringd.
En altijd sneller stoof de Plesiosaurus,
Die op zijn rug den zwarten Heerser droeg,
Wijd-dreigend starend uit de holle ogen,
Den nek gekromd met godentrots, het lichaam
Gehuld in zwart fluweel. Maar moede zonk
De zwerm vleermuizen neder in de wouden

En zocht zijn hollen, krekens in de luchtzee.

Gelijk een vliegmachine uit een loods
Te voorschijn rolt en door den snellen slag
Der schoepen van den wentelenden motor —
Die zich verliezen in een grijs gezwaai
Van vage cirkels, razend voor de kiel —
Schuins stijgt met dynamiet aan boord, reeds ver
— Ten teken van zijn heerschappij ten hemel —
De schermen stijf in ijlheid strekt en dan
Gedempter snort en door den Oceaan
Der luchten rondom onzen wereldbol
Zijn koers richt naar vijandelijk gebied,
En reeds de aanblik schrik en angst verbreid,
Wanneer die opwaarts drijft aan vreemde kim,
En daar het volk bedreigt met brand en moord, —
Zo vloog het ondiep over rotsgevaarten
Van den Himalaya, voort over klippen
En spits en kam en pad en wand en afgrond,
De vlerken waai'rend over Tibets hoogland,
Scherp snijdend door de dolle wervelwinden,
De steppen van Siberië tegemoet,
Sneeuwvlakten over en de pijnboom-bossen.
Voort over toendra's, waar het mos nog groeit
En 't rendier leeft, tot in den helsen kreits,
Den cirkel, die tot basis strekt des kegels,
Welks top de schitterende Pool-Ster voert,
Naar oorden, waar de Zon slechts nauw en schuw
Een blik schiet, gloeiend aan den horizon,
Waar door de kou al 't leven krimpt en kwijnt
En de pinguin, de zeehond zich vergeefs
Uit lager lichaamsvorm te heffen schijnt,

Half waterdieren, half van lucht en land.
Voort naar 't segment van Gea, waar haar golven,
Gestold tot kille vlakten van kristal
En ijsgebergten in den doodsglans schitteren
Van de vulkanen, de verzengde vlakten,
Die melancholies blakeren in de hitte,
Het bleke licht van Luna's zichtbaar halffrond
Waar slechts, wanneer Saturnus' aether-stromen,
Van Jupiter en d'andere planeten
Van d'evenaars kolken zwaaien in de Zon,
Zodat dan die van Gea ruimte vinden,
Een eigen krans van stralend noorderlicht
Dat pool-segment der Globe plots ontschiet,
Alsof zij zelf zich zo tot zon wil heffen
Uit kou en dorheid en haar last van sneeuw.
Maar dan ook schenkt zij Yama's ijspaleis,
Als diamant in alle kleuren fonkelend
Des regenboogs, slechts een te groter glorie,
Vóór weer die krans in donker nachtblauw dooft.

En dreigend, toornend steeg de Maan in 't Oosten,
Rood gloeiend aan de kim van Hindostan,
Alsof de brand in hare aderen, diepten,
Nog niet gedooft, opnieuw uit haar vulkanen
Zijn vlammen joeg, en hete lava-golven
Uit al haar kraters naar de vlakten stortten
En al haar bleke kringen van gesteenten,
Het dorre Wereld-Rijk des Doods verdronken,
Verzwolgen in een zondvloed van haar vuur.

Dien nacht hief Sita zich uit bange dromen.
En verder gleed die bol haar venster in.

En nu was door den loop der Maan om Gea
De vloed daar zichtbaar van een sikkelschaduw —
Waar de Australe' en Humboldt-Zee in zwonden —
Smal aan den westkant tussen meridianen,
Oostwaarts van dien, waar toen de Zon verdween,
Want Luna ging weer met afnemend licht
Toen later, lager door den middagcirkel.
Zij scheen — maar toen als bleek van toorn — nabij
Haar bed daar op een vaas verflenste bloemen.
Vergeefs verwachtte zij de komst van Rama.
En toen zijn schimmel met gebogen kop
Zijn krijgers volgde, zegevierde Yama.
Want achter dezen droeg men op een baar
Zijn mantel en zijn speeltuig, schild en zwaard,
Zijn helm, die leeg en wijd haar tegengaapte,
Gelijk de kaken van een hollen schedel.

In droeve leegte doolde Sita jaren
Verlaten door de wirwar van de gangen
En door de doodse zalen van 't zenana,
Waar het geluid der stilte suisde, suisde . . .
En als zij smeekte om haar lief te volgen,
Het blak'ren, 't folt'ren van den maanbrand moede,
Dan was haar roepstem ijdel als de kreet
Van hem, die schipbreuk lijd en op de kim
Een zeil ziet dagen en opnieuw verdwijnen,
Zijn roepen overstemd door 't golfgedruis.
Zij stierf toen Gautama een Boeddha werd,
Wiens leer een deel van Aarde zou beheersen,
Toen Luna vol werd in de maand Vaiçakhi ¹⁾
En een nieuw jaar begon naar den kalender

¹⁾ Vaiçakhi = de maand Mei.

Der Hindoes, toen die bleke, boze Globe
In 't zuidelijk gesternte van de Weegschaal
Weer schaduwloos in al zijn glorie stond.
't Was 't jaar, waarin het eerst in Hindostan,
En later over heel de Oude Wereld
En in het verre Foe-San over zee ¹⁾
Het Rijk aanving, dat Yama voorbereidde
Van zwarte Rouw en Smart, en van de geesten
In bruin en grijs: van Armoede en Ascese,
Op onzen Aard-Bol om er Vruchtbaarheid
En Rijkdom, Weelde, Schoonheid, Levensvreugd
En Liefde voor altijd ten ban te doemen
Voor 't somber, middeneeuwse Klooster-Leven,
Droef als de dag bij Zonsverduistering,
Die bij de Kruisiging van Christus grijsde,
Triest als die blanke Sikkel met de Ster,
Die later ook blonk in de groene vanen
Van Mohammed, sinds d'aanvang van de Hedsjra,
En treurig als het staag verkeer met schimmen
Der volken van het nu verjongde China,
Verloren door Voorvaderen-vereering
In stage, donk're nacht van het Verleden,
Waarin als angst-oog der Traditie waakte
Met starre schijn de kille, witte Maan.
En nog regeeren dezen over Aarde,
Totdat de Zon zijn lentepunt verplaatst —
Tans in de Vissen — naar den Waterman, ²⁾
In het begin der Messiaanse Era,

¹⁾ Volgens den Japansen Dr. Sonoda verbreidden vijf priesters het Boeddhisme in Foe-San, Amerika. Hij beroept zich hierbij op den Chinesen geschiedschrijver Ma-Toean-Lin.

²⁾ In 2011 à 12 van de Christelijke Jaartelling.

Tot de verlossing komt van 't enig Volk,
Waarbij de vijanden dier somb're geesten
Geëerd steeds bleven in dien Cyclus Ewen
En deelgenoten in zijn smaad en hoon,
Israël, als de tijden zijn vervuld.

AMSTERDAM.

1888—1912.

